

KOTISEUTUpostia

PÄÄSIHTEERIN KYNÄSTÄ

Hyvät kotiseutuaktivistit

Jo pitkälle edennyt syyskausi on ollut mielenkiintoista kotiseututyön aikaa. Kiitos kaikista tapaamisista, joita olen kansanne voinut kokea.

Yhdistysten vuosikokoukset ovat ovella ja ensi vuoden suunnitelmat hallitusten pöydiltä menossa yleiskäsittelyyn. Kotiseutuliiton hallitus

on sekin valmistellut painoaloja ensi vuodelle liiton vuosikokouksen viitoittamalla tavalla.

Esiin haluan nostaa erityisesti JOY Jokaisen Oma Ympäristö – Kulttuuriympäristökampanjan 2010. Nyt on koko kotiseutuliikkeellä mahdollisuus lähteä liikkeelle yhteisen teeman alla ja näyttää voimansa.

Tavoitteena on havahduttaa jokainen suomalainen näkemään kulttuuriympäristönsä – ihmisen jäljet luonnossa – ja ymmärtämään millaisen prosessin kautta ne ovat syntyneet. Samalla viedä ajatukset sekä taaksepäin ja miettimään kuka on tehnyt ja mitä kulttuuriympäristön muodostamisessa, mutta katsomaan myös eteenpäin ja pohdiskelemaan, mitä ympäristöllemme tulevaisuudessa tapahtuu. Mitä minä ja mitä me voimme tehdä hyvän maiseman, hyvän elinympäristön kehittämiseksi.

Liiton kotisivuilta ja osoitteesta www.joy2010.fi löytyy suurta ja pientä tehtävää, joista voitte rakentaa oman suuren tai pienen kulttuuriympäristötekosenne. Ottakaa toiminta-ajatus vastaan, kehittäkää oma kulttuuriympäristötekonne ja haastakaa naapurinne, tuttavayhdistyksenne, urheiluseura, nuorisoseura, Marttakerho, kuka tahansa mukaan tekemään kulttuuriympäristötekoja. Lähettäkää haaste Kotiseutuliihtoon niin me välitämme sen eteenpäin. Tämä ei maksa mitään, vain hieman innostusta.

Mutta ei tässä kaikki.

Liitto lähtee aktivoimaan jäsenistöön suuntautuvaa koulutustoimintaa. Koulutustarpeen esille tulo oli yksi jäsenkyselymme hienoista tuloksista. Alkuvuodesta rakennetaan koulutusmalleja niin kotiseutuarkistotyötä kuin kotiseutututkimustakin silmälläpitäen. Toivomme edelleenkin, että jäsenyhteisöt välittäisivät koulutustarvealoitteita, joista sitten voimme täällä toimistossa rakennella

kokonaisuuksia, joiden pohjalta voimme järjestää alueellisia tapahtumia.

Tulevan toimintavuoden ohjelmassa ovat myös maakunnalliset ja alueelliset kohtaamiset, joissa voimme yhdessä mietiskellä, millä tavalla yhdistysten yhteistoiminta lähtisi nykyistä tehokkaammin liikkeelle. Naapurivierailujen ja yhteisten retkien ja tapahtumien järjestelyn pitäisi olla osa normaalia toimintaa, työskentelymallien vertailu hedelmällistä kehitystyötä ja ideoitten lainaaminen ihan laillista tekemistä. Olkaa tekemisissä toistenne kanssa!

KOTISEUTU-aikakauskirja täyttää 21.12. sata vuotta. Tuolloin alkoi maineikkaan ja ehdottoman hienon kotiseutujulkaisun historia, joka ulottuu tähän päivään asti, nyt Hiidenkiven muodossa. Merkkivuoden kunniaksi puheenjohtajamme Pekka Laaksonen ja allekirjoittanut ovat toimittaneet KOTISEUTUNI MUN -nimisen antologian sadan vuoden ajalla kirjoitetuista lehden artikkeleista.

Mielenkiintoista havaita, miten ajan myötä työn painotukset ovat muuttuneet, mutta miten voimakas ja innostava kotiseutuaate ei ole haalistunut vuosien myötä. Tästä innostuksesta on kiittäminen kotiseututyötä tekeviä aktivisteja ja heidän yhteisöjään. Kirja ilmestyy virallisesti satavuotispäiväksi ja sitä voi tilata liiton toimistosta. Jouluksi sen ehtii saada!

Teitä tervehtien,

Lassi Saressalo
pääsihteeri

Kulttuuriympäristöstä kampanjoidaan näyttävästi ensi vuonna

Kulttuuriympäristön arvostuksen ja hoidon parantamiseksi järjestetään ensi vuonna laaja kansalaisjärjestöjen yhteinen kampanja. Tarkoitus on lisätä kansalaisten, viranomaisten ja päättäjien tietoa arjen kulttuuriympäristöstä.

Kulttuuriympäristö koostuu rakennetusta ympäristöstä, maisemasta ja kiinteistä muinaisjäänöksistä. Erityisesti rakennettuun ympäristöön on sitoutunut merkittäviä aineellisia voimavaroja, noin kaksi kolmasosaa koko kansallisvarallisuudestamme. Kulttuuriympäristö on kaikkien yhteistä perintöä, joka vaatii huolenpitoa.

Voimassa oleva lainsäädäntö tuo selvästi esiin kulttuuriympäristön merkityksen. Valitettavasti päätöksentekijöillä ja ympäristöjen muutosta suunnittelevilla ei ole riittävästi tietoa ympäristöarvoista eikä niiden merkitystä aina ymmärretä. Tämä johtaa pahimmillaan ympäristöarvojen vähättelyyn ja sitä tietä kallisarvoisten kulttuuriympäristöjen tuhoutumiseen. Koska julkisen hallinnon voimavarat ovat pienenevässä tai suuntautumassa muualle, kansalaisjärjestöjä tarvitaan entistä kipeämmin.

Jotta kulttuuriympäristökäsite kaikessa laajuudessaan tulisi otetuksi huomioon osana ihmis-yhteisön kehitystä, kansalaisjärjestöt ovat päättäneet monien julkisten organisaatioiden tuella järjestää vuonna 2010 laajan kampanjan kulttuuriympäristöjen arvostuksen ja hoidon parantamiseksi.

Kampanjalle on annettu nimeksi JOY – Jokaisen Oma Ympäristö. Se viittaa Suomen perustuslain tekstiin, jonka mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuri-perinnöstä kuuluu kaikille. Näin meillä kaikilla on sekä velvollisuus että oikeus vaikuttaa oman ympäristömme asioihin.

Tavoitteena järjestöjen toimintaverkosto

Kulttuuriympäristökampanjaa koordinoi Suomen Kotiseutuliitto. Liitto ja lukuisat muut kulttuuriympäristöasioiden parissa työskentelevät organisaatiot ovat aloittaneet kampanjavuoden valmistelun Suomen Kulttuurirahaston, Svenska Kulturfondenin ja ympäristöministeriön myöntämällä tuella.

Kampanjan idea on, että siihen mukaan ilmoittautuneet yhteisöt järjestävät kampanjan merkeissä omia tapahtumia, toimintoja, hankkeita tai tuottavat aiheeseen liittyvää aineistoa, esimerkiksi artikkeleita tiedotusvälineille. Tavoitteena on, että kampanjan avulla muodostetaan kansalaisjärjestöjen toimintaverkosto, jossa on mukana satoja tuhansia ihmisiä.

Tehdään kampanjasta kansalaisliike

Kampanja on hyvä tapa luoda yhteistyöverkostoja ja käytänteitä, vaihtaa kokemuksia sekä herättää keskustelua.

Suomen Kotiseutuliitto **haastaa jäsenjärjestönsä** mukaan JOY-kampanjaan. Tehdään kampanjasta Suomen suurin kansalaisliike, jolla on vaikutusta myös tulevaisuudessa!

Lassi Saressalo

Kampanjaan ilmoittautuminen:

joy@kotiseutuliitto.fi

Lisätietoja kampanjasta:

pääsihteeri Lassi Saressalo

puh. (09) 612 63220

lassi.saressalo@kotiseutuliitto.fi

JOY-kampanjasivut on avattu

JOY – Kulttuuriympäristökampanja 2010 -sivut on avattu. Sivujen osoite on www.joy2010.fi.

JOY-kampanjasivujen tavoitteena on esitellä kulttuuriympäristökampanjaa ja sen tavoitteita sekä tehdä tunnetuksi kampanjaan liittyviä tapahtumia, toimintoja, hankkeita ja koulutusta sekä aineistoja. Kampanjaan ilmoittautuneet yhteisöt voivat tiedottaa sivustolla omista JOY-kampanjaan liittyvistä hankkeista ja tapahtumista.

Lähetä kuvaus kampanjasivuille

Pyydämme kampanjaan liittyneitä yhteisöjä, jotka jo ovat päättäneet miten osallistuvat JOY-kampanjaan, lähettämään kampanjasivuille lyhyen kuvauksen siitä, mitä tulette tekemään kampanjan merkeissä. Esittely saa olla noin 1000 merkin mittainen.

Lähetä esittely osoitteeseen joy@kotiseutuliitto.fi. Esittelyt julkaistaan

kampanjasivulla kohdassa www.joy2010.fi > JOY-kampanja > Kampanjassa mukana.

Tiedota kampanjasivujen avulla

Kampanjassa mukana olevat voivat lähettää tiedotuksia ja tapahtumailmoituksia JOY-kampanjasivuille kohtiin Ajankohtaista ja Tapahtumakalenteri.

Tapahtumailmoituksessa tulee mainita tapahtuman

- nimi
- paikkakunta
- päivämäärä ja kellonaika
- yhteyshenkilö ja hänen yhteystietonsa
- kuvaus tapahtuman sisällöstä

JOY-kampanjaan liittyviä tiedotteita ja tapahtumailmoituksia voi lähettää osoitteeseen joy@kotiseutuliitto.fi.

Lisätietoja:

www.joy2010.fi

Jorma Ollila JOY-kampanjan suojelijaksi

Nokian hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila lupautui JOY Jokaisen Oma Ympäristö – Kulttuuriympäristökampanjan 2010 suojelijaksi.

Ollila esitti tervehdyksensä 26.9. Tampereella järjestetyssä Eväitä tapahtumavuodelle -seminaarissa, jossa ideoitiin kampanjavuoden toimintaa.

JOY-kampanjaa ideotiin Tampereella

Tampereella järjestettiin 26.9.2009 Eväitä tapahtumavuodelle -seminaari, jossa ideotiin kansalaisjärjestöjen yhteistä JOY Jokaisen Oma Ympäristö – Kulttuuriympäristökampanjaa 2010. Seminaarissa esiintyivät muun muassa kampanjan suojeleja, Nokian hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila sekä erikoistoimittaja Erkki Toivanen Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry:stä.

– JOY-kampanjalla on potentiaalinen rooli kulttuuriympäristötietoisuuden kasvattamisessa Suomessa. Kulttuuriympäristö on meidän perintömme jälkipolville. Kutakin sukupolvea tulisi arvioida sen perusteella, miten se on vaalinut kulttuuriympäristöä ja millaisen kerroksen se jättää siihen, totesi Jorma Ollila puheessaan seminaarissa.

Erikoistoimittaja Erkki Toivanen totesi, että Suomessa on paljon hyviä lakeja, mutta niistä ei ole ollut paljon iloa kulttuuriperintömme suojelemisessa. Kansalaisjärjestöjen on toimittava yhteistyössä niiden ajamiseksi. Kansalaismielipide on herätettävä ja ravistettava päättäjiä, jotta lain henki toteutuu.

Seminaarissa esiintyivät lisäksi tekniikan tohtori Aija Staffans Teknillisestä korkeakoulusta, vapaa-aikatoimen johtaja Kaisa Kirkko-Jaakola Nokian kaupungista, toiminnanjohtaja Anne Sorsa-Vainikka Biologian ja maantieteen opettajien liitosta sekä pääsihteeri Lassi Saressalo Suomen Kotiseutuliitosta. Seminaarin puheenjohtajana toimi Suomen Kotiseutuliiton hallituksen puheenjohtaja Heikki Kukkonen.

Seminaariesitykset:

www.joy2010.fi > Kampanjamateriaali > Seminaariesityksiä

Mistä olet? -projektin edustaja Anne Sorsa-Vainikka jälkisanabuffeella.

Inari Grönholm (Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen Seura), Seppo Koistinen (Kirkkopalvelut) ja Erkki Toivanen (Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry) keskustelivat vilkkaasti seminaarin päätyttyä.

VIERASKYNÄ

Eväitä tapahtumavuodelle -seminaarin tervehdyspuhe

Nyt aloitettavalla kulttuuriympäristökampanjalla on tärkeä rooli oikeanlaisen, tasapainoisen ympäristötietoisuuden kasvattamisessa Suomessa. Jokainen meistä on äidinmaidosta ja kodin ja koulun oppien perintönä saanut vahvan näkemyksen siitä mikä on ollut suomalaisen ihmisen ja luonnon suhde kautta historian.

Keräily- ja pyyntitalouden ajalta on jo peräisin luontoa pyhittävä ja palvova asenne. Kaunis koskematon luonto on syvällä, jopa myyttisenä elementtinä ihaillussa asemassa ollut suomalaisten mielissä jo 1700-luvulta saakka. Topeliaaninen kristillinen romantiikka toi mukaan myös luomakuntaa suojelemaan pyrkivän elementin 1800-luvulla.

Paljon vähemmän on kiinnitetty huomiota ihmisen ja luonnon suhteen tasapainoiseen vuorovaikutukseen kulttuuriympäristön muodossa. Kuitenkin perinnemaisema, kulttuurimaisema (yhdellä tavalla kulttuuriympäristö) on se kokonaisuus, jonka me oman elämisemme tuloksena jätämme jälkipolville oman kerroksemme siihen lisäten.

Kutakin sukupolvea ei tulisi siis arvioida vain sen mukaan miten se on kohdellut luonnonympäristöään vaan myös nimenomaan millaisella tavalla se vaalii kulttuuriympäristöään ja millaisen oman jäljen, kerroksen se jättää jälkeensä.

Tästä syystä nyt avattava kampanja on poikkeuksellisen tärkeä. Me tarvitsemme laajaa, ruohonjuuritasolla toimivaa aktiivisuutta perinteisen kulttuuriympäristön vaalimiseksi. Toisaalta tarvitaan tietoisuuden kohottamista, jotta sekä julkinen että yksityinen päätöksenteko voisi kohota valveutuneemmaksi kuin mitä menneiden vuosikymmenien aikana on ollut asianlaita. Moni

virhe olisi voitu välttää, mikäli oikeanlainen kansalaismielipide olisi voinut olla tukemassa terveempää perinteiden kunnioittamisen ja uudisrakentamisen tasapainoa.

Nyt alkavalle kampanjalle onkin ominaista juuri se, että se lähtee liikkeelle alhaalta ylöspäin yli 50 järjestön voimin ja aloitteesta eikä ole julkinen hanke, vaan toki toimii hyvässä yhteistyössä monien julkisen sektorin tahojen kanssa. Kyseessä onkin yksi suurimpia suomalaisia kansalaisjärjestöjen yhteisesiintymisiä.

Varmaan monien teidän mielestä julkinen valta ei ole riittävästi taloudellisen tuen muodossa huomioinut monien järjestöjen hyviä kulttuuriympäristöhankkeita ja -pyrkimyksiä. En usko, että voimme odottaa tilanteen merkittävästi muuttuvan lähitulevaisuudessa. Itse me joudumme itseämme auttamaan jatkossakin – ainakin pääosin.

Tämänkin kampanjan kuluessa voisikin olla hyvä miettiä riman asettamista vieläkin korkeammalle. Britannian malli, jossa pääosin henkilöjäsenyyteen perustuva National Trust huolehtii lähes 4 miljoonan jäsenensä keräämän ja lahjoittaman tuen ja 43 000 vapaaehtoistyöntekijän avulla suuresta joukosta maan merkittävimpiä kulttuuriympäristökohteita. Suomen Kulttuuriperinnön Säätiö on toki aktiivinen juuri tällä alueella ja sen vahvistaminen on tietysti yksi hyvä vaihtoehto edetä.

Haluan kiittää mahdollisuudesta toimia tämän hienon hankkeen suojelijana. Samalla haluan toivottaa teille kaikille antoisaa kampanjavuotta 2010.

Jorma Ollila
JOY-kampanjan suojelija

Vuoden kotiseututietokirjat kertovat kaupunkiluonnosta ja puistoista

Suomen Kotiseutuliitto on valinnut kaksi teosta Vuoden 2008 kotiseututietokirjaksi. Parhaimmiksi teoksiksi valittiin Tampere- ja Turkuseurojen julkaisut. Vuoden kotiseututietokirja -palkinnon saajat julkistettiin Turun Kansainvälisillä kirjamessuilla 4.10.

Vuoden 2008 kotiseututietokirjaksi valittiin poikkeuksellisesti kaksi teosta, koska molemmat olivat omalla tavallaan niin erinomaisia, että niitä oli vaikea laittaa paremmuusjärjestykseen. Vuoden kotiseututietokirjaksi nimettiin Tampere-Seuran julkaisema Pertti Rannan ja Pekka Rahkosen ”Tampereen kaupunkiluonto. Opas kaupunkiekologiaan” ja Turkuseuran julkaisema Rauno Lahtisen ja Hannu Laaksosen ”Kävely puistojen Turussa”.

”Tampereen kaupunkiluonto. Opas kaupunkiekologiaan” tarjoaa kaupunkikuvaa uudesta näkökulmasta. Keskiössä eivät olekaan historia, ihmiset ja rakennukset vaan kaupunkiluonto. Teos tarjoaa mahdollisuuden oppia lukemaan ympäristöä ja ymmärtämään siinä tapahtuvat muutokset arkipäivän havainnoitsijan tasolla. Teoksen taitto on selkeä ja teksti hyvin toimitettu.

”Kävely puistojen Turussa” -teos tarjoaa selkeästi uutta tietoa kaupunkipuistojen kulttuurihistoriasta. Sen jäsentely on selkeä, taitto rauhallinen sekä teksti luontevaa ja ammattimaista. Kuvitus koostuu uusista otoksista, joita täydentävät vanhat arkistokuvat sekä postikortit.

Vuoden 2008 kotiseututietokirjan valitsi Suomen Kotiseutuliiton hallituksen asettama raati. Raatiin kuuluivat amanuenssi Synnöve Bergholm Porvoosta, kirjailija, FM Minna Kettunen Lapinlahdelta, tietokirjailija, FT Harri Turunen Oulaisista ja tietokirjailija, FT Lassi Saressalo Suomen Kotiseutuliitosta.

Ehdolla Vuoden 2008 kotiseututietokirjaksi oli 13 teosta. Valintaansa raati perusteli vertailemalla tarjolla olevien teosten ulkoasua, kuvatarjontaa, taittoa, viimeistelyä, tekstien loogisuutta sekä miten sisältöaines oli valittu ja toimitettu. Valintaan vaikutti myös tarjotun tiedon yleistettävyyden sekä se, oliko teoksessa vertailutietoa ja kontekstimateriaalia, jolla sisältö sijoitettiin laajempiin kokonaisuuksiin.

Raati totesi, että ns. perinteiset kotiseutujulkaisut ovat valitettavan usein arkistokokonaisuuksia, joihin on pyritty saamaan mukaan mahdollisimman paljon aineistoa ilman toimituksellista otetta. Myös nykytekniikan mahdollistamaa kuvankäsittelyä oli osattu käyttää vain harvoin. Nyt valitut kaksi teosta erosivat yleiskuvasta selkeästi.

Lue kirjaesittelyt

www.kotiseutuliitto.fi > Kirjamakasiini

Hannu Laaksonen ja Rauno Lahtinen vastaanottivat Vuoden 2008 kotiseututietokirjan kunniakirjan.

Valtakunnalliset kotiseutupäivät Joensuussa 2010

Joensuussa ja Joensuun seudulla järjestetään 62. Valtakunnalliset kotiseutupäivät 5.–8.8.2010.

Päivien teema liittyy rajaan:

”Kodikondujarmankat – Kahden Karjalan rajalla”.

Joensuun lisäksi järjestelyissä ovat mukana Kontiolahden, Liperin, Ilomantsin, Polvijärven ja Juuan kunnat sekä Outokummun kaupunki, maakuntaliitto ja kotiseutuyhdistykset.

Joensuun seudun kotiseutupäivät aloitetaan rajaan liittyvällä seminaarilla torstaina 5. elokuuta. Perjantain ohjelmassa on kotiseutuväen keskustelukammareita ajankohtaisista teemoista sekä liiton vuosikokous.

Kaikelle kansalle avoimet avajaiset pidetään Joensuun kauppatorilla. Kulttuuripitoista iltaohjelmaa on tarjolla sekä torstai- että perjantai-

iltoina. Lauantaina retkeillään järjestäjäalueen kunnissa tutustuen alueen erilaisiin kohteisiin.

Kotiseutupäivien ohjelma poikkeaa hieman vakioidusta, sillä lauantai-iltana järjestetään pääjuhla ja juhlaillallinen yhdessä. Sunnuntaina ohjelmassa ovat jumalanpalvelukset kirkoissa ja käynti sankarihaudoilla. Halukkailla on mahdollisuus osallistua myös retkeen Vanhaan Valamoon ja Sortavalaan.

Joensuun seudulla kotiseutupäivien järjestelyjen vastuutahona toimii Joensuun kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimi. Pääsihteerinä toimii museonjohtaja Tarja Raninen-Siiskonen.

Lisätietoja

www.kotiseutupaivat2010.fi

Joensuun kotiseutupäivien järjestelykoneisto käynnissä

Vuoden 2010 Valtakunnallisten kotiseutupäivien päätoimikunta kokoontui 14. lokakuuta. Päätoimikunnan puheenjohtajana toimii Suomen Kotiseutuliiton puheenjohtaja, professori Pekka Laaksonen ja varapuheenjohtajana Joensuun kaupungin kulttuuri- ja nuorisolautakunnan puheenjohtaja Hannele Autti.

Muut päätoimikunnan jäsenet ovat Suomen Kotiseutuliitto: Pekka Laaksonen (pj), Liisa Ryyppö, Lassi Saressalo, Joensuun kaupunki: Hannele Autti (vpj), Mari Hämäläinen, Liisa Välitä, Joensuu-seura: Jukka Partanen, Enoseura: Juha Koljonen, Kiihtelysvaara-seura: Pirkko Koljonen, Tuupovaara-seura: Aino Kakkonen, Kontiolahti-seura: Osmo Karttunen, Liperi-seura: Juhani Kosonen, Outokummun kaupunki: Lea Tolonen, Polvijärven kunta: Pauli Vaittinen, varalla Helena Kaasinen, Polvijärvi-seura: Olli

Karttunen, Ilomantsin kunta: Hannu Hoskonen, Ilomantsi-seura: Liisa Puhakka, Juuan kunta: Risto Alanko, Juuka-seura: Pertti Gröhn, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto: Sisko Kaarto, Raimo Turunen.

Kontiolahden kunta, Liperin kunta, Joensuun evl. seurakuntayhtymä ja Joensuun ort. seurakunta eivät vielä olleet vahvistaneet edustajiensa nimiä.

Järjestelyorganisaation työvaliokunnassa puhetta johtaa Joensuun kulttuurijohtaja Janna Puumalainen, varapuheenjohtajana toimii pääsihteerin Lassi Saressalo Suomen Kotiseutuliitosta. Jäseniksi kutsutaan muodostettavien työryhmien vastuulliset vetäjät.

Valtakunnallisten Kotiseutupäivien ohjelma tulee jakeluun maalis–huhtikuussa.

JÄRJESTÖPÄÄLLIKÖN TERVEHDYS**Milloin asuinpaikasta tulee kotiseutu?**

Filosofit ovat pitkään pohtineet kysymystä, milloin jokin olemassa oleva muuttuu ajatuksisamme ja mielikuvissamme merkitykseltään toiseksi. Siis esimerkiksi, mikä on se hetki jolloin vaikkapa uusi auto ei olekaan enää uusi. En tiedä onko vastausta löytynyt, mutta samaan tapaan pohdin omakohtaisesti tässä taannoin, että milloin asuinpaikasta tulee kotiseutu.

Illansuussa, eräänä syyskuun lopun kauniina ja lämpimänä päivänä, istuin Vanhan ylioppilastalon terassilla ja katselin Helsingin keskustan vilinää. Paljon ihmisiä ja hyöriä. Suoraan edessä on Kolmen sepän pronssipatsas, paikalla, jolla se on seissyt jo vuodesta 1932 alkaen. Sitten on Stockmannin tavaratalo kelloineen; Aleksanterinkatu ja Mannerheimintie ohi kolistelevine raitiovaunui-
neen - vilkasta pääkaupungin keskustaa. Toisella puolen katua alkaa Kalevankatu, jonka varrella, aivan lähellä, on Kotiseutuliiton toimisto. Saman kadun päässä, vain kymmenen minuutin kävelymatkan päässä, olen asunut pian kolme vuotta.

Katselin tätä kaupunkimaisemaa ilman sen yle-
vämpiä ajatuksia. Pohtimatta ja ponnistelematta tuli mieleeni yhtäkkiä ajatus: Tämä on minun kotiseutuni! Lähes pelästyin omaa ajatustani, joka tuli salakavalasti ja pyytämättä jostakin alitajun-
nasta. Olisiko tämä muka minun kotiseutuni? Ei kai nyt sentään?

Asuin kerran aiemminkin Helsingissä. Kävelymat-
kaa oli ydinkeskustaan vain puolisen tuntia ja lii-
kenneyhteydetkin olivat hyvät. Minulla oli muka-
va työpaikka, mutta silti en viihtynyt Helsingissä. Kaipasin vain takaisin kotiseudulleni ja entiseen kotikaupunkiini. Ajattelin kuten Niskavuoren
Aarne Hella Wuolijoen näytelmässä: Kunpa ei olisi
sitä kirottua tunnetta, että kuuluu sinne! Mutta
kuuluin sinne ja kaipasin sinne. Muutin takaisin.

Aikaa kului ja pikkuhiljaa kypsyttelin uudelleen
ajatusta Helsinkiin muutosta. Kun elämä sitten
tarjosi tilaisuuden, niin tunsin olevani valmis.
Minä muutin ja kotiuduin lähes heti. En edes
kaivannut takaisin. Ihmettelin itsekkin miten oloni
alkoi tuntua niin kotoisalta. Aika oli toinen, enkä
itsekkään ollut enää sama ihminen kuin 15 vuotta
sitten. Ihmeellistä, miten sama paikka saattoi
tuntua niin toisenlaiselta.

Muuan henkilö sanoi kerran, ettei voi sanoa mikä
on hänen kotiseutunsa, koska kotiseutu-käsitettä
ei ole virallisesti määriteltä. No ei olekaan, mutta
onko virallisesti määriteltä milloin ihminen on
onnellinen? Silloin kun ei ole onneton? Ei minun
mielestäni. Onnellinen on silloin, kun tuntee
itsensä onnelliseksi. Kotiseutu on se, jonka tuntee
kotiseudukseen. Sieltä ei kaipaa pois ja kun on
muualla, kaipaa sinne takaisin.

Olen pohdiskellut tätä kotiseutuasiaa aiemmin-
kin. Jo opiskellessani tutkiskelin lopputyössäni
siirtokarjalaisten kotiseutukäsitystä, mutta
oikeastaan nyt ensimmäisen kerran mietin tätä
asiaa omakohtaisesti. En olisi uskonut tätä kolme
vuotta sitten sanovani, mutta Helsingin keskusta
on minun kotiseutuni! Milloin se sitten muuttui
asuinpaikasta kotiseuduksi? Uskon, että se
tapahtui juuri sinä hetkenä, kun ensi kerran niin
ajattelin. Kotiseudulla on kuin kotonaan.

Heikki Saarinen
järjestöpäällikkö

Mikä on parasta kotiseudussa?

Kotiseutuliitto järjesti Nilsin Valtakunnallisilla kotiseutupäivillä kyselyn ”Mikä on parasta Sinun kotiseudussasi?”. Päivien aikana saatiin 150 vastauslipuketta.

Jotkut vastasivat lyhyesti yhdellä sanalla, mutta jotkut innostuivat kuvailemaan monipuolisesti kotiseutuaan ja sen parhaita puolia – muutamat kuvasivat tuntojaan syvällisestikin: Kotiseutu tarjoaa elämän edellytykset, haastaa vastuuseen jokaisesta elävästä olennosta. – On rajapintana elämän merkitykselle ja elämää suuremmalle todellisuudelle. – Siellä sydän ailahtelee, väreilee, tuntee lämmön virtauksen – elämänhalun.

Kyselyyn vastanneille luonto oli kaikkein tärkein osa kotiseutua. Vain harva ei maininnut luontoa tai maisemaa lainkaan. Tärkeätä on luonnon läheisyys ja puhtaus, sellainen maisema, jossa silmä lepää. Jollekin se on peltomaisema, siintävät vaarat tai koskematton erämaa, jollekin toiselle taas kumpuileva maasto jollekin lakeus. Pientä kritisoitavaa luonnon lähellä asumisesta voi silti löytää: Parasta on luonto – paitsi ötökät!

Vesistöt kuuluvat olennaisesti vastaajien maisemaan. Tärkeätä monille on veden ääressä asuminen. Erittäin moni mainitsee suuret järvet, puhtaat vedet, jokimaisemat, meren, suloiset rannat.

Kotiseudun parhainta antia ovat luonnonympäristön lisäksi ihmiset. Oma perhe, rakkaat, hyvät ystävät, kaverit, ystävälliset, mukavat ja lupsakat ihmiset ovat kotiseudun rakennusaineita.

Suurin osa vastaajista kertoo kotiseutunsa parhaista puolista vain yleisellä tasolla: kaunis maisema, puhdas luonto. Toisinaan mainitaan myös jokin tietty kotiseudun maamerkki tai tärkeä

paikka: Hämeenkatu, Rokuan vaarat, Leineperin ruukki, Päijänne, Håkansbölen kartanomiljö.

Palvelut ovat myös hyvin tärkeä tekijä kotiseudulla. Palvelujen läheisyys ja toimivuus on olennaista. Myös monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja kulttuuripalvelut mainitaan. Osa nauttii laajasta taide- ja kulttuuritarjonnasta toisille monenlaiset liikuntamahdollisuudet ovat tärkeimpiä asioita kotiseudulla.

Lähes yhtä tärkeäksi nousee se miltä kotiseudulla tuntuu asua: ihmiset arvostavat kotiseutunsa turvallisuutta ja rauhallisuutta sekä yhteisöllisyyttä ja vireyttä. Turvallinen asuinympäristö lapsille. – Harva asutus = rauha. – Virkeä yhteishenki. – Aktiivinen yhteisö.

Vaikka tärkeätä on se mitä kotiseudulla on, tulee vastauksissa esille myös se että kotiseudulta on helppo lähteä ja sinne on helppo tulla. Sijainti ja liikenneyhteydet ovat tärkeitä. Hyvä sijainti. – Lähellä keskuksia.

Jollekin alueen menneisyys on hyvin tärkeä tekijä. Parasta kotiseudussa voi olla historia, perinteet ja menneisyyden arvostus. Toisinaan mainitaan myös alueen rakennuskanta: vanhat puutalot, keskustan vanhat rakennukset, pyöreä kirkko, teollisuusrakennukset.

Kotiseudun parhaat puolet voivat myös olla hyvin henkilökohtaisia: Se on kiva mummola! – Ikioma pohjalainen aviopuoliso 42 vuotta jo! – Ei ainaakaan Esa! – Siellä on kaikki mitä minä tarvitsen. – Olen saanut asua sillä kaiken ikää. – Ahvenkeitto. – Mummolan uudet perunat. – Kodikas tunnelma. Toisinaan kotiseudun parhaita puolia voi olla vaikea määritellä: Mikä on parasta? Kaikki!

Heikki Saarinen

Rakennusperintöpäivänä järjestettiin runsaasti tapahtumia

Euroopan rakennusperintöpäiviä vietettiin tänä vuonna 11.–13. syyskuuta teemalla kunnan- ja kaupungintalot. Teeman merkeissä järjestettiin runsaasti tapahtumia eri puolilla Suomea. Rakennusperinto.fi-sivuston Tapahtumakalenteriin ilmoitettiin kaikkiaan yli 100 eri tapahtumaa.

Suurin osa Euroopan rakennusperintöpäivien tapahtumista järjestettiin kaupungin- ja kunnantaloilla sekä vanhoilla raatihuoneilla. Tämän vuoden teemaan liittyen järjestettiin erilaisia näyttelyjä, luentoja, kuvaesityksiä ja keskustelutilaisuuksia. Lisäksi kaupungin- ja kunnantaloilla sekä raatihuoneilla järjestettiin runsaasti avoimien ovien päiviä, tutustumiskierroksia ja vierailuja.

Kuntaliitto valitsi kauneimmat kuntatalot

Suomen Kuntaliiton järjestämässä Kauneimmat kunnantalot -äänestyksessä valittiin kauneimmiksi Kuopion kaupungintalo, Punkalaitumen kunnantalo ja Pälkäneen kunnantalo (entinen Luopioisten kunnan kunnantalo).

Koulutuskierros jatkuu

KOTISEUTUARKISTOT JA ARVI

Kotiseutuarkistoseminaari Jyväskylässä

Minkälainen on hyvä kotiseutuarkisto? Seminaarissa käsitellään kotiseutuarkistojen tilannetta ja merkitystä sekä esitellään ARVI eli kotiseutuarkistoille kehitetty aineistojen luettelo- ja kuvailutiedon tietojärjestelmä. Kouluttajina mm. maakunta-arkistonjohtaja Vuokko Joki ja projektipäällikkö Hanna Järviluoma.

Kaikki kilpailukohteet ja ehdokkaat kilpailuun löytyivät aktiivisten kuntalaisten ja kuntien kautta. Mukana kilpailussa oli viidennes maamme kunnan- ja kaupungintaloista.

Kilpailu järjestettiin Euroopan rakennusperintöpäivien 2009 Kunnan- ja kaupungintalo-teeman tapahtumana. Kilpailulla haluttiin kiinnittää kuntalaisten ja päättäjien huomiota omaan rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Palaute on tärkeää

Euroopan rakennusperintöpäivien tapahtumien järjestäjien antama palaute on hyvin arvokasta tulevia päiviä suunniteltaessa. Palautetta toivotaan edelleen niiltä, jotka eivät vielä ole sitä oman tapahtumansa osalta lähettäneet.

Sähköinen palautelomake löytyy osoitteesta www.rakennusperinto.fi > Euroopan rakennusperintöpäivät > Palautelomake

Tapahtuman kävijämäärän lisäksi olisi tärkeää saada palautetta myös rakennusperintöpäivien teemamateriaalista: kirjasta ja esitteestä.

Aika: torstai 19.11.2009 klo 9.30–15.30

Paikka: Jyväskylän maakunta-arkisto, Pitkäkatu 23, Jyväskylä

Ilmoittautuminen: viimeistään 12.11.2009 Suomen Kotiseutuliittoon puh. (09) 612 6320 tai sähköpostitse toimisto@kotiseutuliitto.fi

Osanottomaksu: 25 euroa, joka pyydetään maksamaan 12.11.2009 mennessä Suomen Kotiseutuliiton tilille Nordea 127030–51156.

Hiidenkivelle valittiin uusi päätoimittaja

Kulttuurilehti Hiidenkiven uudeksi päätoimittajaksi on valittu VTT Outi Lauhakangas Helsingistä. Lauhakangas on väitellyt sosiaalipsykologian alalta, mutta tuntee läheisesti myös Hiidenkiven taustayhteisöjen Suomen Kotiseutuliiton,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen maailmankuvan. Kotiseutuliitto toivottaa uuden päätoimittajan tervetulleeksi tekemään valtion laatupalkinnon saanutta Hiidenkiveä.

Liiton viestintään lisää väkeä

Suomen Kotiseutuliiton viestintää hoidetaan jatkossa kahden ihmisen voimin. Tiedottaja /hankesuunnittelija Anna-Maija Halmeen hoitovapaan sijaisuutta on hoitanut 16.9. alkaen Liisa Lohtander. Tuija Tervo on nimitetty määräaikaisella työ sopimuksella viestintäsuunnittelijaksi.

Lohtander vastaa seurantaloasioiden ja Euroopan rakennusperintöpäivien sidosryhmätiedottamisesta sekä päivittää Kotiseutuliiton kotisivuja ja JOY-kampanjasivuja. Lisäksi hän vastaa JOY-kampanja- ja seurantalot.fi-sivustojen kehittämisestä.

Tervon vastuualueita ovat Kotiseutuliiton ja JOY-kampanjan tiedottaminen sekä viestinnän suunnittelu ja kehittäminen. Hänen tehtävänsä on uudistaa liiton visuaalinen ilme ja kotisivut. Tervo toimittaa myös Kotiseutupostia.

Menneisyys ja maisema kiinnostavat tiedottajaa

Liisa Lohtander on kieleen ja kulttuureihin perehtynyt arkeologi, joka on aiemmin työskennellyt viestinnän ja kulttuuriperinnön parissa. Hänellä on työkokemusta sekä tiedottamisesta että nettisivujen sisällöntuottamisesta.

Lohtander valmistui arkeologiksi vuonna 2007, ja hän käsitteli gradussaan kulttuuriympäristön ja maiseman tutkimista, suojelua ja arvostamista.

Kulttuuriympäristökampanjan 2010 tavoitteet ja idea ovat siten hänelle tuttuja.

Lohtander on aiemmin työskennellyt mm. kulttuurisihteerinä Lukukeskus ry:ssä, kääntäjänä, museo-oppaana Espoon kaupunginmuseossa ja tiedottajana Kustannusosakeyhtiö Tammessa.

Lohtanderin mielenkiinnonkohteista kirjallisuus ja menneisyys yhdistyvät hänen työhistoriassaan. Lisäksi uusi tiedottaja tutkailee 1950-luvulla rakennettujen helsinkiläispihojen perinnekasveja, erityisesti omalla kotiseudullaan Helsingin Maunulassa, sekä maaseudun rintamamiestalojen puutarhoja.

Kotiseutuliiton viestintätehtäviä hoitavat tiedottaja Liisa Lohtander ja viestintäsuunnittelija Tuija Tervo.

Seurantaloavustuksia haettiin jälleen runsaasti

Seurantalojen vuoden 2010 korjausavustusten hakuaika päättyi syyskuun lopussa. Hakemuksia saapui 252, joista kotiseututaloja koskevia hakemuksia oli yhdeksän.

Maakunnittain tarkasteltuna hakemuksia tuli runsaimmin Uudeltamaalta (40), Pohjois-Pohjanmaalta (27) sekä Pirkanmaalta (22) ja Varsinais-Suomesta (22). Hakemuksia koskevat avustuspäätökset tehdään helmi–maaliskuun vaihteessa 2010.

"Kotiseutuni mun" ilmestyy marraskuussa

Uusi kotiseutujulkaisu "Kotiseutuni mun, kirjoituksia Kotiseudun ja Hiidenkiven sadalta vuodelta" ilmestyy marraskuussa 2009. Teoksen ovat toimittaneet Suomen Kotiseutuliiton valtuuston puheenjohtaja, professori Pekka Laaksonen ja Suomen Kotiseutuliiton pääsihteeri Lassi Saressalo.

Kotiseutuni mun -julkaisua voi tilata Suomen Kotiseutuliiton toimistosta.

Toim. Pekka Laaksonen – Lassi Saressalo

KOTISEUTUNI MUN

Kirjoituksia Kotiseudun ja Hiidenkiven sadalta vuodelta

Nid. n. 300 s. ISBN 978-952-222-128-5

SKS:n toimituksia 1240

Suomalainen kulttuurilehti Hiidenkivi syntyi 1994, kun Suomen Kotiseutuliitto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskus päättivät yhdistää voimansa. Niiden pienilevikkisistä jäsenlehdistä Kotiseudusta, Eliaksesta ja Kielipostista rakennettiin Hiidenkivi. Tänä vuonna niistä vanhimman, Kotiseudun, syntymästä tulee kuluneeksi sata vuotta.

Lisätietoja

rakennustutkija Leni Pakkala
puh. (09) 6126 3221
leni.pakkala@kotiseutuliitto.fi

taloussihteeri Paula Hirvonen
puh. (09) 6126 3223
paula.hirvonen@kotiseutuliitto.fi

Tilaukset

Hallintosihteeri Satu Aallonpää
puh. (09) 612 63260
toimisto@kotiseutuliitto.fi

Julkaisun ovh on 34 €. Suomen Kotiseutuliiton jäsenille julkaisua myydään jäsenhintaan **28 €** (hintaa sisältää postituskulut).

Riemurinnoin kotiseutututkimuksen nuori sanansaattajatar lähetettiin aikanaan Suomea samaamaan ja hälventämään sitä pimeyttä, joka vielä peitti Suomen entisyyttä ja nykyisyyttä.

Juhlan kunniaksi julkaistava laaja essee- ja artikkelivalikoima kertoo, miten tässä vaateliassa työssä on vuosikymmenten aikana Kotiseudun ja Hiidenkiven palstoilla onnistuttu. Mukana ovat monet kansallisten tieteitten piirissä vaikuttaneet merkittävät tutkijat ja kirjoittajat sadan vuoden ajalta.

EELI ERKKILÄN 100-VUOTISJUHLASEMINAARI

Alueellisuus ja paikallisuus muutoksessa

Aika: 23.11.2009

Paikka: Oulaisten seurakuntatalo (Oulaistenkatu 59, Oulainen)

Ilmoittautuminen: Maksuttomaan seminaariin ilmoittautumiset 15.11. mennessä Oulaisten kaupungintalolle, puh. (08) 479 31 klo 9–15 välisenä aikana tai pirkko.mustonen@oulainen.fi

Seminaarin järjestäjät: Oulaisten kaupunki, Oulaisten seurakunta, Suomen Kotiseutuliitto, Pyhäjokialueen Kotiseutuliitto ja Oulaisten Kotiseutuyhdistys

Päivien puheenjohtajana kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Kai Pajala.

Seminaariohjelma

9.30–10.00	Kahvitarjoilu
10.00–10.15	Seminaarin avaus
	Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pekka Heiska
	Historioitsija Harri Turunen
10.15–11.00	Alueellisuus muutoksessa
	Maakuntajohtaja Pauli Harju, Pohjois-Pohjanmaan Liitto
	Keskustelu
11.00–11.45	Kunnat muutoksessa
	Elinkeinoministeri Mauri Pekkarinen
	Keskustelu
11.45–12.30	Lounas (omakustanteinen)
12.30–13.15	Nuoret ja paikallisuus
	Erikoistutkija, VTT Anne Ollila, Lapin yliopisto
	Keskustelu
13.15–14.00	Kotiseutu, henkinen turvallisuus ja yhteisöllisyys
	Pääsihteeri, FT Lassi Saressalo, Suomen Kotiseutuliitto
	Keskustelu
14.00–14.30	Päiväkahvit
14.30–15.30	Seurakunnat muutoksessa
	Projektipäällikkö Antero Rönkä, Kirkkohallitus
	Kommenttipuheenvuoro
	Kirkkoherra Erkki Piri, Siikalatvan seurakunta
	Keskustelu
15.30	Seminaarin päätös
	Oulaisten seurakunnan kirkkoherra Matti Hirvilammi

SUOMEN KOTISEUTULIITTO

Kalevankatu 13 A, 00100 HELSINKI, puh. (09) 612 6320, fax (09) 612 63250, toimisto@kotiseutuliitto.fi, www.kotiseutuliitto.fi